M. T. B. COLLEGE, SURAT

Manuscripts Library

No. Ref.
Ser. 1401

Title: Nyayá Wo[illegible]

1401

Incomplete

C A Nyāya work

:	:		: **Author**
:	:		: Title
:	:		: Editor
:	:		: Year, Vols.
:	:		: Publisher
1401 :	:	Page 92-93 only	: Remarks

भाव २

[illegible] भेदे भेदेन घटे घटाभाव [illegible] रूपाधिकरणस्य भावत्वे तस्य स्यात् इति वाच्यं । मम [illegible] मदन्यायामपि

[illegible] रूपाधिकरण स्वरूपं चास्तु [illegible] निर्दर्पित [illegible] इति स्यादिति चेत् । न । उपनीत भा

[illegible] वत्वात् । [illegible] विषयस्यापि [illegible] तदानीं भावादेव तदभावोपपत्तेः । न चैवं [illegible]

[illegible] पटोत्पत्तेः पूर्वं च वर्तमानस्य घटाभावस्य पटस्य सर्वकालेपि [illegible] इति वाच्यं ॥

[illegible] तदासो ऽन्यत्र गतो ऽमूर्तत्वात । [illegible] नित्यत्वात् । [illegible]

[illegible] दानिक [illegible] विवद [illegible] नुत्पन्नदा [illegible] रव [illegible]

[illegible] तह धतिरादेवनवे शिष्यसिद्धिरित्येवाच्यतां किम [illegible] पदमेवो [illegible]

[illegible] स्य्ये श्लाघ [illegible] तस्माद्धाधाय [illegible] संबंधत्वक [illegible] दावि [illegible]

[illegible] पयोस्त [illegible] त किंतु वै शिष्यस्यैव तथा त्वपदि [illegible] नेगोरवं दोष [illegible]

षि। अन्यथा [illegible] शिष्यसिद्धिरिया तिदु [illegible] सिद्धिदितरंगिणी। तस्मादाहि [illegible] कावृप [illegible]

न [illegible] साधन [illegible] पर [illegible] तदु [illegible] नान्वय ति। यत्नु वै शिष्य [illegible] विशेष

[illegible] सर्व [illegible] ति। [illegible] सम [illegible] पितुल्यत्वात्। फल मुखवाद [illegible]

[illegible] पितुल्ये। अन्येतु। यत एवा [illegible] समवायान [illegible] पगम [illegible] एव वै शिष्य [illegible] अन्यथा

[illegible] नप्रसंग। [illegible] समवायिना [illegible] समवेतना [illegible] हेतुत्वात् [illegible] समवा [illegible] पगमेतदा

मन [illegible] मतं नसंभवतिवै शिष्यस्यैकत्वात्। ननु तयो [illegible] शिष्टवत्ययजन [illegible]

या [illegible] स्वरूपसंबंध [illegible] संबंधा [illegible] यतदुति।। ननु [illegible] पटापसरणा जैन [illegible]

[illegible] तथा वोत्पाद विनानुनूती [illegible] दुति नो तद्दोषद्वुतिवेत्। न। समवायविनो [illegible]

[illegible] दर्य [illegible] वादेव [illegible] पपत्तौ तुरी यत [illegible] गौधावक [illegible] भावात्। किंच। [illegible]

पटज न्यौवा। नाद्य। पटस्य तद [illegible] कालेपि [illegible] त्वात्। [illegible] समान [illegible] स्यव नाना [illegible] गात्। नांत्य

एवं [illegible] गुणं [illegible] विरोधिगुणांतरस्यैव पटस [illegible] धिव [illegible] पर्यव [illegible] तु [illegible] रूप [illegible]

र [illegible] पटविरह [illegible] मानं। येन तस्मात् [illegible] दविधानमेव दें [illegible]

[illegible] सत्त [illegible] मिविवदं वि [illegible]

पि०

तवेदर्दितं। यथावन्मतेस्वरूपयोर्विशिष्टत्वयजननयोग्यत्वा ... भावदन्यायानन्तंबंधत्वं किंतु कदाचिदेव
तथावैवथावैशिष्ट्येयस्त। तथावयट संत्रकालेवैशिष्ट्यस्त्वेपिनसंबंधत्वंनन्वेतिसंबंध। भावादिवन
९२ पदाभावधीः। अतिरिक्तसंबंधेनैवंदृष्टमितिचेन्न किंवैशिष्ट्यमन्यत्रदृष्टं अभावविशिष्टत्वस्यापि भा
वपयत्वाः न्यचादृष्टमपत्रकल्प्यतदुतिचेत। तर्हिकारविकृतंहिविशिष्टस्ययान्यथानुपपत्यानन्यसंबंधत्व
... स्यतैशिष्ट्यस्यैव ले

नेवस्यते। रूपसंबंधत्वत्ववमित्यत्र दिनेत्यपत्रपक्षेदोषभावरूपेति। उपलक्षणत्वेपि सत्वातिप्रसंगइत्यर्थः
९३ औदृश्यअन्यत्वेति। त्याद्वः केचित्तुतस्यतदूपमात्रसंबंधरूपत्वं रूपारूपसंबंधत्वं वा आद्येरूपेति। अत्रैवे अन्य
त्वेतिअभावस्यतित्रसंगत्ववैतिभावदृत्याहुः। अतीतेति।। तथावलिंगभ्रमादेवन्यज्ञानानुमानमि
तिभावः। गोत्वादिविन्नेत्यपत्तासंबंधोहित्यरूपसन्नेवविनिश्चधीहेतुः अन्यत्रतथादर्शनादितिभावः।
यद्यपितत्रतद्धीः प्रतित्यत्रनेदमुत्तरंतथापितस्याः भ्रांतत्वेनातीतादौ ज्ञानेवाभावःस्यात्। नथान्ववव्यवहार
विरोधः। बाधानंतरंनज्ञानतदुतिव्यवहारापत्तेश्च। अतएवस्वरूपसंबंधविषयत्वेनतस्याःप्रमात्वंनेत्योप
पादयति। अतीतस्येति। तद्धीःप्रकृषत्वेविचेति पदमुपनयेति द्वंद्वसमासः। यत्कृतः पदार्थतावच्छेदकत्वे
नादित्यर्थेयस्वरूप तादात्म्यविषयप्रमात्वमुख्यानीत्यर्थ पोः सामानाधिकरण्यविषयैप्रमात्वमाहात्थ
इति। आर्थिकस्थापि सामानाधिकरण्यमात्रपयत्वमिति। नवैवंगतमूपपत्तरेपेत्स आह

[illegible]

त्वमानत्वात्। गुरुगौरवस्यतदानीमनुपस्थितेस्तदपरिपंथित्वात्। किंच उपत्वा [illegible]

पयनिरूपितसंबंधत्वं गौरिति बुद्धिविषयसंबंधत्वमित्यादिना यदि समवायनिर्वचनं समवायिना [illegible]

[illegible]नयपक्षेप्युक्तं तदा कथमुक्तदोषावकाशः। न च गौरवं। नित्यत्वं ध्वंसाप्रतियोगित्वं ध्वंसत्वं च ज्ञप्त्या [illegible] मिति

[illegible]निर्वचनेप्युक्त्यत्वात्। एवमप्यत्र [illegible] भावादौ न दपवादकाभावात्। अत एव समवायबाधकमप्येतदत्रैव ने

दुरि। स्याता नि नि। न वैशापोत्रं:। [illegible] नादिना भावः। अथात। तथा [illegible] दपसद्

पयोगद्वितिभावः। नन्वेवंभूतकवादिभिरतिरिक्तार्थमेव समवायः सिद्धत्वात आहभूतकवादीति। योग्ये नि। ए

[illegible]पलक्षणं तथा सत्ति घटरूपमित्यादिप्रत्ययः स्यादिति बाध्यं। उक्तमिति॥ [illegible]

पटइति द्रव्यमित्यर्थः। द्वयामदावेशिरोषः। एके नैवो [illegible] युक्तत्वात्। पद्वैत [illegible] सादेवाह अपेति। ननु ६२

भाग ५

निरूपणं नतु वैशिष्ट्यस्याप्युपगमद्वितीयावं । लाघवेन नित्यसंबंधिकारणत्वे नैवतद्धेतुत्वकल्पनात्
नु नद्विशेषरतमवायिनानात्वेन । किंच समवायत्वं नजातिरिति वैशिष्ट्यान्यनित्यसंबंधत्वे नैवत न्निवेशि
त धान्वस्तुनरांतादृशकारणत्वे गौरवमितिनाभावेवैशिष्ट्यसिद्धिरितिवदंति ॥ तच्चिंत्यं । प्रामाणिकत्वेन
फलमुखगुरुस्यास्य गौरवस्यादोषत्वात् । अन्यथाध्वंसकारणमपि न सिध्येत् । लाघवेन कारणता
न त्यैव कार्यनानात्वतयाध्वंसनानात्वे घटोत्पत्त्यनापत्तेरिति स्मृतवचनात् । एवं चान्यत्रापि निमित्तका
रणं नासिध्येत । … यदि च निमित्तकारणतानात्वेपि कार्यस्य ध्वंसप्रागभावनानात्वानि
यात्कारणेस्म समवायित्वविशेषणं प्रामाणिकं । तदा नित्यसंबंधिकारणतानानात्वेपि घटोत्पत्त्यनापत्त्या च
त्वानात्वनिर्णयात्वैशिष्ट्यान्यत्वविशेषणमपि प्रामाणिकमिति तुल्यं । एवं देवैयदि वैशिष्ट्यं प्रामाणिकं
… तिरेक । … अन्ये वो च्यतां किमनया … । न च सोपि विशिष्टबुद्धिवत्स्य